

ביוזמת "העולם הזה" ובשותיף-פעור לה עם מפצי הסרט ובעלי קולנוע "מוגרב" בתל-אביב, נערכה ביום השישי האחרון, בשעות הצהריים, הקרנה מיוחדת של הסרט "כל אנשי הנשיא". אחרי הקרנת הסרט נערך דיון פומבי, שהתכוון לגעת בקצותיהם של נושאים בוערים, המעסיקים בשבועות האחרונים את הציבור ואת כללי-התיקשרות בארץ. לאור הסרט, המגולל את סיפור חיפתה של שערוריית וטרגיט על-ידי שני כתבי ה"ווינגטון פוסט", דנו המשתתפים ב"סוגיית חופש-העיתונות", "שפיטה באמצע-עות העיתונות" והמוסר העיתונאי.

פחה והינחה את הדיון אורי אבנרי, שהביע בקצרה את השקפתו על נושא הסרט (ראה עמודים 16-17).

להלן עיקר דבריהם של משתתפי ה-דיון.

● ח"כ ידידיה בארי (הליברלים ש-בליכוד) הסביר את הנאימיקים שעמדו מאחורי הצעת-החוק לאיסור פירסום שמות חשודים, שהוגשה בכנסת, בין השאר ביוזמתו. "במישטר דמוקרטי", אמר ח"כ בארי, "אין מוסר מכל המישטרה תע-צור לעיתים גם אנשים חפים-מפשע. קיימות דוגמות רבות לכך, כשאחת מהן היא פרשת רצח החיילת רחל הלר. הצעת-החוק לאיסור פירסום שמות אלה, שה בגלל מה שנגרם לאנשים רבים עקב פירסום שם, בעיקבות מעצרים בידי

"אשר ידלן - סמל לנגעים"

"ביקורת על המישטרה ועל בתי-המישפט יכולה להיות רק באמצעות ה-עיתונות. אני סבור, ובזמנו הצעתי זאת גם לכנסת יחד עם אורי אבנרי, שאם יוכח שחשוד שנעצר על-ידי המישטרה

הדיון הפומבי ב"מוגרב": אבנרי, בארי, גורן, זיכרונ, קינן - קודם כל שתהיה חוקה..."

אים, כמו שמעלה ח"כ בארי לדיון ב-כנסת. "בפרשת ידלן היה יותר מאשר אדם מואשם, שכביכול נשפט על-ידי העיתונות לפני שהוגש כתב-אישום נגדו. אשר ידלן הפך סמל לכל מיני נגעים בחברה

אשר ידלן בווטר גייט

העיתונות, והכנסת תבקש חוק בדבר צינעת-הפרט, אז שתהיה צינעת-הפרט ר-שלום על כולנו." לאחר שסיימו הדוברים להציג את דעותיהם, הביעו את השקפותיהם גם אחדים מהצופים באולם. אולם הסדרנים לחצו לסיים את הדיון. בחוץ ירדה שבת המלכה ועמוס קינן סיכם את הדיון ב"אמרו: "אני בעד חופש-הפרט, וחופש לסדרנים."

המישטרה ומבלי שיואשמו בסופו של דבר. "ידוע לי שבפרשת ידלן נגעו אני-שם רבים בעסיקהם הפרטיים, ובכלל לא ברור אם הם יועמדו לדיון. גם ב-בעבר היו פרשיות הדומות לפרשת ידלן, שזכו בסיוע עיתונאי, אולם לפני עשרים שנה ברע בקחירה מסוימת הגיעה לאישי השילטון, נסגרו התיקים ב"עניין. הצעת-החוק שלנו נועדה, בין ה-שאר, למנוע מיקרים כאלה.

שתי מכוניות-תיבתה תיקתקו, וממשנה אדירה ורקובה התמוטטה.

האם יש גרון עמוק?

ש לפרשת וטרגיט צד נוסף, שמן הראוי להזכירו. מניין בא המידע, שאיפשר לעיתונאים לחשוף את מערכת השחיתות וההפקרות השילטונית? בסרט (ובספר, שעליו הוא מבוסס) מופיעה דמות מיסתורית, המוכרת בשם-הצופן "גרון עמוק". על שם סרט פורנוגרפי ידוע. קרוב לוודאי כי גרון-עמוק זה לא היה ולא נברא. אילו היה קיים, לא היתה כיום כל סיבה להעלים את זהותו. להיפך, הוא עצמו היה מתסאר במעשיו. הוא יכול היה להרוויח מיליונים אילו פירסם עכשיו את זיכרונותיו, וידויו של גרון עמוק. אף אם לא היה איש זה קיים, מניין בא המידע שהביא לסיבוכו של הולדמן, עוזרו הראשי של הנשיא ניקסון. בפרשת וטרגיט? קרוב לוודאי - ואני מנחש כאן, כאיש-מיקצוע שיש לו ניסיון כלשהו - שהמידע בא מפי מלשין בתוך הכית הדכן. יש להניח שפעל מתוך מוטיבים אנוכיים, אולי מתוך נקמנות אישית או התחרות, כדי להפיל את הולדמן הכריזמו.

הרבה מן המידע המגיע לעיתונות הלוחמת, החושפת פגמים חברתיים, בא ממקורות מפקקים מסוג זה, ונזבע ממניעים שליליים למדי. אולם המטרה השלילית של מוסרי-המידע אינה חשובה כלל - חשוב שהם ממלאים תפקיד חיובי וחיוני ביותר בטיהור ההיסחה ובשמירה על טוהר השילטון וחירות האדם. כדי למלא את תפקידה, זקוקה העיתונות לשגשוג דברים - זרם שוטף של מידע, היכולת לבדוק ולאמת את המידע, והזכות הכלתית מוגבלת לפרסם את המידע.

הודא שני עיתונאים זוטרים, היתה הפריצה למישררי המיפהגה הדמוקרטית כבניין וטרגיט בושינגטון מסתיימת בהעמדת-לדיון של כמה דמויות עלובות, והעניין כולו היה זוכה בקושי בשתי שורות של כרוניקה מישטרית.

במיקרה זה היה הגיטא גיכסון מסיים בעוד הודשיים את כהונתו ברוב כבוד ופאר. ייתכן שבשבוע שעבר היה נבחר ספירו אגניו, אחד האישים המושחתים ביותר בתולדות ארצות-הברית, כנשיאה ה-38. הודגות והשחיתות היו ממשיות לפשוט בכל החבי הממשל, הבילוש הפוליטי והדיכוי החשאי היו מגיעים לשיאים חדשים, וייתכן שהדמוקרטיה האמריקאית היתה מידרדרת לתהום שאין ממנו הצלה.

מן מנע זאת? שני כתבים זוטרים, עורך אמיון, מו"ל שהיה מוכן להסתכן? מדוע הם עשו זאת?

הסרט אינו מקשש את הדברים. האנשים האלה היו אזרחים רגילים למדי. הם לא היו סופר-פטריוטים, מצילי-מלחמה. המניעים שלהם היו, בעיקרם, אגואיסטיים. הכתבים ביקשו להתקדם במיקצועם, והם לא חמו בעמיתיהם. שרצו להפקיע את הסיפור מידיהם. העורך רצה להוכיח כי עיתונו עולה על מתחרהו, ניו-יורק טיימס. המו"ל רצה למכור יצירתנים ולהרויח ססף.

מוטיבים באנאליים, שיגרתיים. אך הם ממלאים תפקיד חיוני במיבנה המישטר והדמוקרטי. כי משימת העיתונות במישטר זה מחייבת אותה להיות חופשית, פרטית, תחרותית. בניגוד לשלוש הזרועות של הממשל, הממונות על-ידי המדינה, חייבת העיתונות לשמור על א-יחלוחה המוחלטת בשילטונות.

התה שם בפי השטן את האמרה: "אני שייך לאותו כוח הרוצה תמיד את הרע, והמבאי תמיד את הטוב." העיתונות אינה רוצה, לרוב, ברע. אבל גם מבלי להיות מודעת לאידיאלים נעלים, בעצם פולחה המיקצועית, מתוך מניעים של קידום ורווח לסף, היא ממלאת שילוחת שאין חשובה ממנה במישטר הדמוקרטי.

העיתונאי רודף אחר "סקופ", הוא מייצר "סנסציה" - ותוך כדי כך הוא ממלא תפקיד חיוני, הוא בוגד בו רק כאשר הוא גונז מידע.

כל זה מתגלה בפרשת וטרגיט. לולא פעולתם של שני הכתבים הזוטרים, היתה ממשלת ארצות-הברית האדירה ממשיתה להסתאב, מסכנת את חרות האזרח ואת חוקף החוקה.